

Funktionsrättspodden

Säsong 7, avsnitt 3

Regionval-special: Msciwój Swigon, Sverigedemokraterna

Ida Hansson: Hej och hjärtligt välkomna till Funktionsrättspodden, en podcast från Funktionsrätt Stockholms län, med mig Ida Hansson.

Karin Aronsson: Och med mig Karin Aronsson.

Ida: Innan vi kör i gång, vill vi tipsa om att det här avsnittet finns att läsa i textformat för dig som föredrar att läsa den. Texten hittar du på vår hemsida.

Karin: Nu är vi inne i det som är ett valår, 2026. Det är valår, och det ska bli ett oerhört spännande val vi har framför oss. I den här podden kommer vi att göra en särskild satsning. Ni kommer att få höra politiker från varje parti i Region Stockholm. Vi har bjudit in alla för att prata om valfrågor. Så alla kommer att ha ungefär samma upplägg, med tre frågor som handlar om funktionsrätt, tre fördjupningsfrågor per parti och så har vi en hjärtefråga, kan man säga.

Ida: Idag gästas vi av Msciwój Swigon, från Sverigedemokraterna. Du är oppositionsråd. Varmt välkommen till Funktionsrättspodden.

Msciwój Swigon: Tack så mycket. Stort tack.

Karin: Kul att du är här.

Msciwój: Kul att vara här.

Karin: Vi är ju i början av valrörelsen, men vi tänkte ändå att prata inledningsvis om funktionsrättsfrågor och funktionsrättsområdet. Vilka satsningar inom funktionsrättsområdet har ni i Sverigedemokraterna gjort, under den gångna mandatperioden? Så vi blickar lite bakåt innan vi tar och siktar framåt.

Msciwój: Ja, i den gångna mandatperioden har vi pratat rätt mycket om färdtjänsten. Hur den fungerar och inte fungerar i Region Stockholm. Jag tycker att man har gjort rätt mycket bra, förra mandatperioden. Jag hoppades lite på att det arbetet skulle fortsätta under den här mandatperioden. Trots att vi sitter i opposition, som vi gjorde även förra mandatperioden, så vill man ju på något sätt föra de här partierna framför sig. De som styr. Att de tänker på de här frågorna kring färdtjänsten. Vad som fungerar, vad som inte fungerar, vad som kan göras bättre.

Msciwoj (forts.): Så med facit i hand tycker jag att man har gjort rätt mycket bra, förra mandatperioden. Det har varit lite sämre under den här mandatperioden, kan jag tycka. Man kunde ha gjort mycket mer. Konkret så kvarstår frågan för oss, när det gäller just färdtjänsten, om kommunikationen. Att både de som kör färdtjänst kan kommunicera när det gäller svenska, har goda kunskaper kring det. Samtidigt att centralerna, de som tar emot samtal, också har en god lokalkännedom. Helst att de också är placerade i Sverige och att språket är gott. Så att man som beställare inte behöver sitta och förklara för länge vart man ska hämtas upp eller köras. Det är det här som vi tror skapar ganska mycket problem inom färdtjänsten, och det vill vi komma åt. Det är alltså kompetensen både kring de som tar emot beställningarna, men även de som kör.

Karin: Så färdtjänst har varit ett område, där ni har jobbat mycket under den gångna mandatperioden?

Msciwoj: Ja, precis. Och nästa sak, som jag tar med mig från trafiken just, det är att man har avvecklat tågvärdarna på pendeltågen. Det här gjordes under förra mandatperioden, under det moderata styret. Man ansåg det som någon sorts besparing och effektivisering. Det skulle digitaliseras med kameror. Det har inte fungerat särskilt väl. Det här togs upp och blev ett vallöfte för vänstern, att man skulle återinföra tågvärdarna. Det blev inte så. I stället satsar man på diverse annan personal, som springer runt och informerar på perrongerna.

Msciwoj (forts.): Men det är ju en jätteskillnad mellan de som jobbar med information på stationsområdet, än de som åker med pendeltågen. De kan hjälpa människor som dels har funktionshinder, med utrymning om någonting händer på spåret. Tågföraren kan inte lämna hytten. Så det har mycket med det att göra. Det är en fråga som vi har försökt driva nu. Förra mandatperioden, när det här skulle tas bort och det blev så, men även under den nya, så har vi piskan på den nya, den rödgröna majoriteten, att faktiskt återinföra den viktiga funktionen. För våra resenärers säkerhet och deras möjlighet att resa med pendeltåg.

Karin: Det har ju varit en fråga, där vi har verkligen lyft perspektivet av vem kan resa, på lika villkor. Är det okej att det tar dubbelt så lång tid? Nu är det dags att titta lite framåt igen. För nu ska vi kika in i vad som kommer hända i kommande mandatperiod.

Ida: Precis, du har ju nämnt två saker som ni har jobbat lite extra med tidigare. Men vad skulle du säga är de största utmaningarna inom funktionsrättsområdet, om vi tittar framåt?

Msciwoj: Det är ju dels de här två sakerna som jag har nämnt. Sedan, inom sjukvården, det som vi har skrivit i vår budget och som vi har velat att de styrande skulle lyssna mer på, det är ju kompetensuppbyggande åtgärder, om man kallar det så. Kunskapen kring de individer som behöver extra hjälp. Kanske förklaring och vägledning inom sjukvården. Att man alltid försöker ha det som en grund för de personer som jobbar inom sjukvården. Det har varit lite så och så med det. Man har kanske haft en god avsikt, man kanske har skrivit det i något policydokument, men det är inte alltid det blir verklighet. Så där har vi skrivit in det ganska skarpt i vår budget, att det här ska finnas med. Så hoppas vi att de styrande tittar lite mer på oppositionen, och tar till sig den typen av inspel.

Msciwoj (forts.): Sedan tycker jag också att ni som organisation fyller också en viktig funktion för de här politikerna. Att informera alla. För man kanske inte tänker på eller reflekterar, eller kanske ser problemen som finns. Det tror jag också är en utmaning framöver. Det är vad vi jobbar med. Sedan finns det en annan som har tillkommit på senare tid, och det har att göra med det säkerhetsläge vi har i världen, i Europa. Och det är en sådan fråga som jag kanske mest brinner för. Det har att göra med vår säkerhet, vår krisberedskap egentligen. De här frågorna har ju lyfts upp hos er också. Jag har också försökt att lyfta upp dem, där jag har kunnat. Inte bara i regionen, men även inom Sveriges Kommuner och Regioner.

Msciwoj (forts.): När vi har ett normalläge, så måste ju allting kunna fungera. När vi har en kris, så krävs det ju extra insatser. Problematiken idag, tror jag, ligger i att många, både när det gäller sjukvården och kollektivtrafiken, behöver jobba med dem som inte har funktionshinder. De ska kunna få informationen, hela samhället ska ju ställa om. Men sedan kommer den här gruppen också, som behöver både ta till sig informationen, att informationen ska kunna framföras till dem och man ska kunna ha ett sätt att kunna hantera det också. Och det är sådana frågor som inte bara kan lämnas åt sitt eget. Att det bara ska lösas. Så det här måste in i politiken också.

Msciwoj (forts.): Det här måste en ta med sig in i alla handlingsplaner. Hur man gör. Hur man informerar den som kanske har vissa funktionshinder, eller hinder för att ta in information och se hur man ska agera. Så det är jätteviktiga frågor. De är jätteaktuella och arbetet pågår både på i riksdagen, i regionen, i kommunerna. Man får inte glömma bort dem som har olika funktionsvariationer. De ska ju med i den här planen.

Karin: Jag tänker att det blev ju ganska tydligt under coronapandemin. Det här med när man behöver ledsagning, stöttning, kanske tolkar.

Karin (forts.): Innan man fick de digitala tjänsterna på plats, som kunde komplettera, så var det ju svårt, svårt, svårt. Så jag tänker att det behöver finnas. Även om man gör mycket på varje nivå i samhället, så samarbetet behöver ju verkligen finnas där.

Msciwoj: Precis, samarbetet är ju ett. Men det andra är ju också, att man är beredd på olika scenarier och hur man hanterar dem. Ingen får ju glömmas bort i samhället på det sättet. Därför är de här frågorna jätteviktiga. Att man är medveten om det som politiker, men även som tjänstemän. Att alltid ha det här i bakhuvudet, att det här måste göras. Vi måste tänka på hur den här gruppen tar emot det här. Kan de ta emot informationen? Kan de ta sig från en viss våning ner? Alltså alla de här praktiska frågorna. Så det måste finnas med.

Ida: Och det måste ju vara med i planeringen från början. För när krisen väl är där, så är det jättesvårt att lägga till det i efterhand.

Msciwoj: Och vi får ju göra den här hemläxan. Förr i tiden så kanske vi hade en viss plan. Det här har ju börjat komma tillbaka nu. Så det är mycket arbete som kvarstår och mycket att ta igen, efter decennier av en tid där de här frågorna kring samhällets resiliens inte har varit särskilt aktuella. Pandemin var ju en sådan väckarklocka. Nu kommer det här som händer idag i omvärlden. De här frågorna måste alltid finnas kvar. De kan inte bara försvinna.

Karin: Du nämnde resiliens. Det är ju ett svårt ord som jag tror många kanske inte kan. Men motståndskraft.

Msciwoj: Motståndskraft, korrekt.

Karin: Jag tänker, har du och ditt parti några andra vallöften? För nu närmar vi ju oss valrörelsen och nu börjar det snart dra i gång. Vad har ni inom funktionsrättsområdet? Du nämnde bemötande i hälso- och sjukvården och du nämnde färdtjänsten tidigare. Men finns det några ytterligare satsningar eller idéer ni vill genomföra?

Msciwoj: Jag tror att det handlar om det generella. Du har fått det konkreta. Men det generella handlar om att hela verksamheten ska genomsyras av en förståelse, som sagts tidigare, kunskap. Vilket sker ibland och ibland inte. Det måste finnas en röd tråd, en ordning på det hela. Så det är väl det som är medskicket. Jag har inget mer konkret kanske än så, just nu. Men vi jobbar ju på. Jag hoppas att de andra politikerna tar till sig saker och ting också. Oppositionen måste ju fungera som blåslampa ibland i vissa frågor. Men de frågorna som jag tog upp är ju väldigt stora. Det är ju liksom inga små frågor.

Karin: Verkligen inte.

Msciwoj: Det är inte alltid jag märker det hos de andra partierna. Nu är jag väldigt lugn och trevlig när jag säger det, men.

Karin: Det är kanske är en inbjudan till fortsatta samtal, helt enkelt.

Msciwoj: Ja, det tror jag absolut. Jag tror att när det gäller tågvärdarna, som jag tror är det största sveket, rent av en lågt hängande frukt, så hoppas jag att någon gång så inser man sitt misstag. Nu hoppades jag lite på att de rödgröna skulle göra det. Hade inga större förväntningar, tyvärr, på den förra majoriteten. För de såg ju visst det här som någon sorts besparing, och man har inte gjort den långsiktiga analysen överhuvudtaget. Men nu har vi det. Vi har facit, vi har fått det. Hur det har fungerat de här tre åren. Då borde man ha tagit till sig den här kritiken och faktiskt återinföra tågvärdarna, och se till att det fungerar.

Msciwoj (forts.): Det här är ingen besparing som är värd samhället, helt enkelt. De som ska kunna ta sig i sin vardag till jobbet, till fritidsintresse eller vad det är. Kunna åka med vår kollektivtrafik och känna att det är tryggt, det fungerar. Det finns alltid en person som man kan fråga eller be om hjälp, som är kunnig också på de här människorna. Individerna som jobbade i tågvärdar, de har en utbildning, de har ett speciellt seende. De vet hur det fungerar kring säkerhet. Så det är en kompetens som jag tror behövs där ute.

Ida: Flera viktiga frågor som du har tagit upp, när vi har pratat mer övergripande. Vi hade ju också förberett två fördjupningsfrågor till Sverigedemokraterna specifikt, och de har du redan snuddat på. Så vi har ju träffat rätt i vad vi tänkte var viktigt för er. Det första gällde ju att vi har haft en del kontakt kring krisberedskap och förstått att ni är intresserade av just de frågorna, som du var inne på också. Det syns också i er budget för 2026, om den hade gått igenom. Men vilka satsningar skulle du säga behövs för krisberedskap i Stockholms län?

Msciwoj: Det är väldigt mycket. Vi har ett samhälle som egentligen vaknar upp till en ny verklighet. Men om man ska specificera det om det nu handlar om regioner, det handlar om, tror jag, att man tittar på Ukraina där det finns en pågående konflikt. När det gäller sjukvården, så måste den fungera. Vi måste vara beredda på att kunna stötta andra länder, stötta oss själva såklart, och hela systemet kring sjukvården måste fungera, för alla egentligen. Så alla som behöver den ska kunna ta del av den. Så det handlar om kapacitet. Det handlar om tillgänglighet också. Att man är beredd på att ta emot patienter i större skala om det behövs, vid kriser och krig och så. När det gäller kollektivtrafiken, det är det som kanske är otäckt att återkoppla till Ukraina. Kiev har ju ett fungerande tunnelbanesystem än idag.

Msciwoj (forts.): Även om det pågår ett fullständigt krig, så fungerar ju tunnelbanan. Det utgör ju en viktig bit i den här vardagen, som man tyvärr får leva i. Så vi behöver återigen en motståndskraft, resiliens, mot att kollektivtrafiken måste fungera till vardags ändå. Även om vi befinner oss i en jobbig situation. Och vara beredda på, att blir det så, så är det viktigt att samhället fortsätter fungera, så gott det går. Så det behövs.

Karin: Jag tänker, om vi har en motståndskraftig region Stockholm, så har vi förhoppningsvis en kollektivtrafik som fungerar om det skulle hända en typ av krissituation. Då menar vi inte lövhalka.

Msciwoj: Men absolut, och det är ju samma sak där. Där är jag väldigt kritisk mot hur det fungerar. Kanske inte lövhalka, men nu med snön. Det är ju samma sak där. Kollektivtrafiken ska fungera även om vi får snö. Vi får ju snö här varje år nästan i Stockholm, det är väl inget konstigt. Sedan finns det vintrar som har blivit hårda och andra mindre hårda och lite varmare. Oavsett så måste det här fungera.

Msciwoj (forts.): För människor tar sig till jobbet, de vill komma ut, de vill träffa andra människor. Det vet vi ju sedan pandemin, det var jätteviktigt med det sociala och hur man skulle träffas. Både för unga, men även för de äldre. Även dem som kanske har funktionshinder. Det är jätteviktigt att man kommer ut och träffar någon annan. Då kan man inte skylla på att det har kommit lite snö. Så ska det inte fungera.

Msciwoj (forts.): Men det här är ju inte Region Stockholms ansvar, tyvärr. Det är kommunerna. Och jag tycker att i vissa fall har kommunerna i Stockholms län gjort ett dåligt jobb. Om jag ska vara ärlig, så tror jag att det beror lite på att man har varit väldigt sparsam. Man har sett det som någon sorts budgetregulator, att man sparar på det här med snöröjning. Sedan har vi funnits vissa miljöhinder kring det också. Så där måste man tänka om. Samhället ska fungera, även om det inte är en kris. Det får liksom inte låsas. Vi bor i en storstad och sådana här saker är ju nästan självklara.

Ida: Det behöver fungera i vardagen?

Msciwoj: Det ska fungera i vardagen, även om lite snö kommer. Så där måste vi ju ta en resa. Vi måste ta en resa från de här vardagliga problemen, som jag skulle kalla snön här, till de svårare kriserna som är mycket, mycket svårare att hantera. Man ska förutspå vad som behövs. Vad krävs? Vilka resurser har vi? Vilka resurser behöver vi ta in?

Karin: Jättebra, och jag tänker att det handlar ju om att ha en långsiktighet, och att se att tillgänglighet handlar om att kunna ta sig fram i alla väder.

Msciwoj: Exakt. När du ringer färdtjänsten, ja då ska du få det. Ingen dålig ursäkt att man inte har tagit bort snön från en viss plats. Det är en dålig ursäkt.

Karin: Bra. Jag tänkte att vi skulle gå över till den andra fördjupningsfrågan. Nu tänkte vi att vi skulle prata lite hälso- och sjukvård. För ett förslag ni skriver i er budget, om ni skulle hamna i en situation att ni får igenom den här typen av budgetar efter valet, det handlar om insiktsutbildningar. Eller bemötandeutbildningar för hälso- och sjukvårdspersonal. Berätta mer om det förslaget och vad det innebär och hur ni tänker.

Msciwoj: Ja, där handlar det nog först och främst om rätt bemötande. Det ska finnas en viss standard hur man gör och det här ska vara på samtliga nivåer, oavsett vem du pratar med inom vården. Så bemötandet på rätt sätt, så man har förståelse. Man behöver förklara en sak på ett visst sätt. Så att det framkommer information och man får svar tillbaka. Att man har en förståelse för den individ man träffar. Det är ju ganska enkelt. Vidare till kommunikationen, där är ju språket jätteviktigt återigen, som jag nämnde kring färdtjänsten. Men även att vår personal ska kunna kommunicera, ha en viss förståelse, kunna använda rätt ord vid rätt tillfälle. Du var själv inne på resiliens, att man förklarar på ett enkelt sätt om man använder synonymer.

Msciwoj (forts.): Men sammanfattningsvis, ja, kommunikation är nog det viktigaste. Det har lite att göra med det här med patientsäkerhet också. Att patienten hamnar rätt i slutändan och man kan göra en förhandsbedömning på rätt sätt och komma fram till vad problemet är. Vad det kan bero på eller hur du känner, vad det är du vill fråga efter eller vad du har för behov. Så det är lite det. Att sätta en viss standard över hela organisationen och informera om allt det där. Och att allt det här ska vara en del av vården på ett naturligt sätt.

Ida: Har ni haft några funderingar på praktiska verktyg? Hur man ska kunna genomföra det? För vi har ju en del sådana diskussioner också.

Msciwoj: Ja, det kan jag tänka mig att ni har. Nej, jag har inte funderat på några konkreta verktyg än. Sedan vet jag att det finns lite här och var. Den tekniska utvecklingen är ju väldigt viktig i det här också. Sedan finns det ju de som kan det här bättre än jag, än politikerna. Så det konkreta bör ju genomföras dels av våra tjänstemän, som jobbar med de här frågorna och ser hur man löser det här. Politikerna ger ett uppdrag, och så får man lösa det.

Msciwoj (forts.): Vi pekar på ett problem som finns i samhället och finns ett problem i samhället, ja då får man lösa det. Men tipset, ja gå på tekniken. Jag tror att den behöver implementeras mer brett, oavsett vilket ämne vi pratar om i vårt samhälle. Det finns ju väldigt mycket pengar, dels att spara, men även att göra det lättare i många situationer om man använder tekniken på rätt sätt. Om man ser det här som en möjlighet, i stället för ett förhinder. Sedan finns det ju andra sidor av det här. Ibland så är kanske tekniken, om man vänder på det, att man inte heller tvingar på teknik på vissa individer som kanske inte känner sig trygga med den heller.

Msciwoj (forts.): Ett annat problem som jag kanske ibland ser, för att kritisera det här med det tekniska. Så jag inte framstår som bara en teknikfanatiker. Det finns ju den andra sidan av myntet med det här. Det är ju den personliga kontakten. Alltså oavsett vad vi pratar om, så behövs ju människor. Det är den mest naturliga kontakten. Det är lättare att förstå varandra när man pratar med varandra och ser varandra i ögonen, än att förlita sig på något som är statiskt och bygger på ettor och nollor. Så det får man aldrig glömma bort. Även om jag som sagt gillar teknik och tycker det är bra och ska införas. Men den mänskliga kontakten är jätteviktigt fortfarande, och det kommer vi aldrig att komma ifrån.

Karin: Det är ju, kan vi ju säga, en av våra käpphästar. Att det alltid måste finnas alternativ till digitala tjänster. För de som inte kan eller vill, av olika anledningar, använda digitala tjänster.

Msciwoj: Ja, men absolut. Jag tänkte ge ett exempel kring bank-id. Det var också ett problem för många när det väl kom. Det minns jag. Så det är klart. Man får alltid ha det här i bakhuvudet. Alla kommer inte att ta till sig det här, det kommer att vara svårt eller omöjligt. Då får man jobba runt det i stället och försöka hitta någon lösning. Men annars är teknik bra. Så det är både dock.

Ida: Ja, härligt. Ska vi börja knyta ihop säcken och ta vår avslutande fråga. Då tänkte vi, om du får ordet fritt, vad skulle du prioritera och genomföra om ditt parti fick makten efter valet?

Karin: Tänk om ni får makten och hela härligheten.

Msciwoj: Men det blir återigen de här frågorna som jag har nämnt. Det är de här tre. Det första är tågvärdarna. Det tror jag det viktigaste. För jag hoppas fortfarande på att man kan övertala de andra partierna, att inse problematiken som vi har. Resurserna i det här fallet finns ju. Enligt vår bedömning så är det absolut inga problem och jag ser inga problem med det heller. Så det finns ingen förklaring för det. Tekniken har inte fungerat där.

Karin: Det kan vi vara överens om.

Msciwoj: Praktexempel. Men det andra är kring färdtjänsten. Jag tror det finns rätt mycket att göra kring just kommunikationen, tillgängligheten och så. Det här är frågor som man borde ständigt jobba med och utveckla. Det har blivit bättre, men det är inte så perfekt som jag skulle vilja ha det. Det är det här med språkkunskap, kompetens och hur man tar till sig beställningar. Hur man pratar med de andra människorna på andra sidan, som beställer och har ett behov.

Msciwoj (forts.): Sedan kan man ju se över också hur färdtjänsten kan fungera bredare till vardags. Nu låter det lite luddigt där, men jag tänker rätt ofta på att som brukare av färdtjänst till exempel så har man ju också fritidsintressen. Det borde också komma med i den bilden. Så det är ungefär där med frågan kring färdtjänsten. Det finns mycket saker där. Och det tredje är ju det här med vår samhällsberedskap. Oavsett om det är kris, krig eller snökaos, så måste det fungera i vår verksamhet. Alltså kollektivtrafiken och sjukvården. Och det ska med. Så det är de här tre frågorna.

Karin: Så vi kan räkna med lite förändringar. Om ni kommer till makten så blir det återinförande av tågvärdar, förbättringar inom färdtjänsten, kommunikationen framför allt, och sedan är det krisberedskap.

Msciwoj: Som ska prägla all verksamhet, ja. Jag vet att vi jobbar med det i regionen. Det är inte så att vi sitter och inte gör någonting. Det är absolut inte så. Men det är lätt att glömma bort det och lätt att förskjuta det. Vi har ju haft en tid där vi har känt oss trygga och det här uppvaknandet tar ju lite tid. Så även om Sverige har varit ett av de länder som har varit jätteduktiga på sådant här förr i tiden, så är vi inte det längre. Vi ligger efter. Vi behöver göra hemläxan. Bli duktiga. Hitta alla de här lösningarna. Och som sagt, för alla i samhället. Alltså, att det fungerar för alla och är tillgängligt för alla. Där ska både politiken vara med, och såklart alla tjänstemän, och alla som gör det praktiska. Och det ska genomsyra allt vi gör.

Ida: Bra samtal. Tack för alla dina svar.

Msciwoj: Tackar. Det var trevligt att vara här.

Karin: Stort tack Msciwoj för att du kom till Funktionsrättspodden.

Msciwoj: Tack så mycket.

Karin: Och tack till dig som har lyssnat på Funktionsrättspodden.

Karin (forts.): Vill du höra fler samtal, så kommer vi under våren att släppa fler intervjuer med regionpolitiker från olika partier. Så gå gärna in och följ oss. Lägg till Funktionsrättspodden i din podd-app, så får ni samtalen rakt in där när nya avsnitt släpps.

Ida: Precis och på vår hemsida kan du hitta våra kontaktuppgifter. Ifall du skulle vilja ställa någon fråga eller om du har tips och idéer till kommande avsnitt.

Karin: Ja, och sedan vill vi ju såklart rikta ett stort tack till vår kollega Annelie, som klipper podden och sköter allting kring den och transkriberar och så där. Så stort tack till Annelie och tack för att ni har lyssnat. På återhörande!

Ida: Hej då!